

HERINNERINGEN AAN KEES BAS (1928-2013)

Kees Bas werd geboren op 28 december 1928. Hij bracht zijn jeugd door in Rotterdam, alwaar hij in 1946 zijn diploma HBS-B behaalde. Zijn grote belangstelling voor de natuur uitte zich al jong, en hij was actief lid van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, waar hij ook zijn latere vrouw Fenna Moes ontmoette. Het was dan ook vanzelfsprekend dat hij in 1946 biologie ging studeren in Leiden. Tijdens zijn studie richtte hij zich zowel op zoölogie als botanie, en kwam hij met de mycologie in aanraking via Rudi Maas Geesteranus, bij wie hij een onderzoek deed naar de systematiek en floristiek van *Amanita* in Nederland. Hoewel Kees' belangstelling vooral ook naar vogels uitging, en hij graag ornitholoog was geworden, greep hij de kans die hij na zijn afstuderen kreeg, om aan het Rijksherbarium te gaan werken, met beide handen aan, en zo begon zijn levenslange passie voor de mycologie. Het Rijksherbarium was in die tijd een opkomend centrum voor de mycologie, met Rudi Maas Geesteranus en de toen al wereldbekende Marinus Donk, die uit Nederlands Indië was gekomen. Met Kees, en iets later ook Joop van Brummelen, ontstond een 4-span van zeer actieve mycologen, die Leiden als mycologisch centrum op de wereldkaart hebben gezet. Kees had als taak zich te ontfemen over de plaatjeszwammen en boleten, en ging een proefschrift bewerken over een deel van het grote geslacht *Amanita*, waarop hij in 1969 promoveerde.

Met Maas Geesteranus samen heeft Kees zich vanaf het begin van zijn loopbaan zeer beijverd om het herbarium uit te bouwen tot een representatieve collectie van paddenstoelen. Zij deden dit door elke seizoen met grote ijver te verzamelen, daarbij oog houdend voor de leemten in de collectie. Het materiaal werd zorgvuldig gedroogd en opgeborgen in convoluten met een uitgebreid etiket met alle relevante gegevens. Breekbaar materiaal werd bovendien nog in een (lucifer) doosje gestopt om de voorkomen dat het zou verkrumelen. Bij het materiaal werd vrijwel altijd een beschrijving gevoegd van de kenmerken die bij drogen verdwijnen, en vaak ook een tekeningetje of een aquarel. Op deze manier ontstond in de jaren '50 tot '70 een grote en, ook internationaal gezien, waardevolle collectie, die de basis heeft gevormd voor vele taxonomische publicaties en tevens als informatiebron kon dienen voor verspreidingsonderzoek en inzicht gaf in de ecologie van paddenstoelen in Nederland. De kennis van paddenstoelen in

Kees Bas en zijn vrouw Fenna. (Foto: Martijn Bas)

Nederland nam door deze activiteiten spectaculair toe. Kees ontwikkelde een manier van taxonomie bedrijven die zich kenmerkte door grote nauwkeurigheid bij het analyseren en beschrijven van paddenstoelen. Het was ook Kees die studenten wist te inspireren om aan mycologie te gaan doen. In de loop der jaren leidde hij diverse jonge mycologen op die in later jaren een belangrijke rol in de Nederlandse en

internationale mycologie zouden gaan spelen. Enkele van de persoonlijke herinneringen hieronder getuigen daarvan. Kees' hele carrière getuigt van een brede belangstelling. Zijn perfectionisme heeft een klein, maar fijn oeuvre opgeleverd van publicaties over verschillende genera van de plaatjeszwammen (o.a. over *Amanita*, *Squamanita*, *Galerina*, *Marasmius*, *Collybia*, en *Pseudobaeospora*).

Naast het wetenschappelijk onderzoek en onderwijs, heeft Kees zich samen met Joop van Brummelen sterk gemaakt om het tijdschrift *Persoonia*, waarvan hij een van de oprichters was, uit te bouwen tot een internationaal bekend mycologisch tijdschrift. Hij besteedde daar veel tijd en energie aan, en hielp vele auteurs over de drempel bij hun eerste publicaties.

Na zijn pensionering bleef Kees nog jarenlang regelmatig op het instituut verschijnen, tot hij het, met tegenzin, enkele jaren geleden moest opgeven.

In het begin van de tachtiger jaren, in een situatie dat hij enkele getalenteerde leerlingen had rondlopen die nog geen baan hadden kunnen vinden, wist Kees bij de Nederlandse Stichting voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek (ZWO) een substantiële subsidie los te krijgen voor het schrijven van een flora van de Nederlandse plaatjeszwammen, de "Flora Agaricina Neerlandica". Als eindredacteur, en bijgestaan door Else Vellinga, Thom Kuyper en Chiel Noordeloos wist hij een belangrijke aanzet van 5 delen te realiseren tussen 1988 en 2001. Door de unieke opzet van deze kritische flora, kreeg dit werk bekendheid en waardering tot ver over de landsgrenzen, en functioneert het inmiddels als een standaardwerk voor geheel Noordwest Europa.

Kees Bas en de NMV

Al vroeg in zijn carrière als mycoloog werd Kees actief in de Nederlandse Mycologische Vereniging. Toen hij lid werd in de jaren '50, was de vereniging aan het oprakbellen na de Tweede Wereldoorlog. Voor de jonge ambitieuze Kees was de NMV een beetje te gezapig, en hij wist met tomeloze energie de vereniging in betrekkelijk korte tijd in een actievare club om te vormen. In 1960 stond hij aan de wieg van *Coolia*, het nieuwe contactblad van de NMV, en korte tijd later werd het wetenschappelijke tijdschrift *Fungus* overgenomen door het Rijksherbarium, waar het werd voortgezet als *Persoonia*. *Coolia* werd al snel het contactblad zoals het was bedoeld, vol met interessante waarnemingen, determineersleutels, boekbesprekingen en excursieverslagen. Ook was Kees een van de leden die vond dat de vereniging actiever moest worden met het organiseren van excursies, die al snel in frequentie toenamen en uitgroeiden tot de huidige praktijk van in het seizoen wekelijkse bijeenkomsten verspreid over het land. In later jaren ontstond ook de traditie om jaarlijks een werkweek te organiseren in het nabije buitenland, met als doel kennis te delen en soorten te vinden die je in Nederland niet of zelden vindt. Hierbij had Kees meestal de leiding.

Kees was een man waarop je altijd een beroep kon doen. Talloze leden en niet-leden wisten hem te vinden als het om vragen over paddenstoelen ging. Hij nam er altijd uitvoerig de tijd voor, en wist hierdoor velen aan de NMV te binden door ze verder te helpen op het vaak moeilijke pad van de mycologie. Soms leidde dit tot (gezamenlijke) publicaties in *Coolia* of *Persoonia*. Deze hulpvaardige instelling bracht hem in de zeventiger jaren in contact met Kits van Waveren. Deze internist uit Amsterdam was bijzonder geïnteresseerd in de mycologie en had het vermetele plan opgevat om het geslacht *Psathyrella* (Franjehoed) te gaan bewerken. Hoewel Kees hem waarschuwde dat het niet makkelijk zou zijn, zette Kits zijn plan door, hierbij geholpen door Kees' grote ervaring. Dit leidde niet alleen tot een monografie van *Psathyrella*, die als supplement van *Persoonia* werd gepubliceerd (Kits van Waveren, 1985. *The Dutch*,

French and British Species of *Psathyrella*, Persoonia supplement 2), maar leidde uiteindelijk ook tot de oprichting van de Stichting Rijksherbariumfonds Dr. E. Kits van Waveren. Dit fonds heeft als doel de studie van plaatjeszwammen (Agaricales) in Nederland te stimuleren als aanvulling op de activiteiten van de mycologen op het Rijksherbarium. Aanvankelijk waren de middelen van het Fonds beperkt, en werden er voornamelijk publicaties en studiereizen van bekostigd, maar na het overlijden van de naamgever van het fonds kwam het niet onaanzienlijke vermogen van Kits van Waveren als geheel ten goede aan het fonds. Tot op de dag van vandaag is het mogelijk om uit het fonds de aanstelling van zg. Kits van Waverenfellows te financieren. Zonder Kees zou het Fonds er nooit zijn geweest.

Een tweede voorbeeld van Kees' stimulerende invloed is het werk van Kees Uljé. Deze, van origine stratenmaker, was gefascineerd door inktzwammen. Met hulp van Kees Bas wist Kees Uljé in de loop van enkele jaren grote kennis van de inktzwammen van Nederland op te bouwen, hetgeen leidde tot publicatie van een Nederlandse bewerking van *Coprinus* in deel 6 van de Flora Agaricina Neerlandica.

Samengevat mogen we gerust stellen dat de invloed van Kees Bas op de NMV en de individuele leden buitengewoon groot is geweest. Kees' beminnelijke persoonlijkheid heeft bovendien de vereniging verschillende malen behoed voor zwaar weer. Bij conflicten bleek Kees een uitstekende en geduldige tussenpersoon die de gemoederen wist te bedaren en compromissen wist te bereiken. We zijn hem ook daarvoor veel dank verschuldigd.

Voor zijn verdiensten voor de vereniging is Kees in 1993 tot erelid benoemd. Daarnaast is een zestal paddenstoelen naar hem vernoemd: *Amanita basiana* Tulloss & M. Traverso; *Amanita basii* Guzmán & Ram.-Guill.; *Dissoderma basii* (Harmaja) Bon; *Marasmius cornelii* Laessle & Noordel.; *Psathyrella basii* Kits van Wav.; *Pseudobaeospora basii* Adamčík & Ripková.

Wanneer mycologen een nieuwe soort ontdekken, mogen ze hun eigen naam achter de naam van de paddenstoel zetten. De naam van de paddenstoel mag je eveneens zelf kiezen, al mag je die paddenstoel natuurlijk niet naar je zelf noemen. Wel naar de koningin, zoals Kees eens deed. En natuurlijk naar Fenna. Zo bleek het zomerfluweelpootje een nieuwe soort voor de wetenschap. Die heet dus nu *Flammulina fennae* Bas. Alleen een spatie van slechts 3 millimeter scheidt Kees en Fenna; daardoor blijven ze in de mycologie voor altijd aan elkaar verbonden. Wij zijn dankbaar voor wat Kees met Fenna aan zijn zijde voor de Nederlandse mycologie en de mycologen betekend heeft.

Een volledige lijst van Kees' publicaties is te vinden op www.mycologen.nl onder het kopje ereleden.

PERSOONLIJKE HERINNERINGEN

Else Vellinga

Kees' bijdragen aan de taxonomie van Amanieten, vooral in het ondergeslacht *Lepidella*, zijn enorm, maar ik wil hier vooral de aandacht vestigen op een geslacht van heel kleine paddenstoeltjes, waar Kees verhoudingsgewijs een veel grotere invloed heeft dan in *Amanita*. Dat is het geslacht *Pseudobaeospora*.

Pseudobaeospora's zijn te herkennen aan hun grootte (ze zijn erg klein tot heel erg klein), hebben witte sporen, vaak grijze of lila kleuren, en duidelijk uitstekend mycelium aan de steelbasis. Kees nam het initiatief om dit geslacht voor de FAN te bewerken. Het idee was dat dit eenvoudig zou zijn, omdat er twee Nederlandse collecties waren in het herbarium en er twee

Kees Bas, Else Vellinga en kater Rufus achter het huis in Leiden. (Foto: John Lennie)

Europese soorten bekend waren (*Ps. pillodii* en *Ps. oligophylla*). Het bleek echter al heel snel dat in de eerste plaats die collecties niet tot de beschreven soorten hoorden, omdat er gespen waren in het Nederlandse materiaal, terwijl *Ps. pillodii* en *Ps. oligophylla* geen gespen hebben. En tevens waren die twee collecties

heel verschillend, zo verschillend en zo karakteristiek dat Kees ze als twee nieuwe soorten beschreef, *Ps. frieslandica* en *Ps. argentea*.

Na de publicatie van deze twee soorten begon het echte werk. Kees vroeg collega's en mycologische vrienden en herbaria om hun *Pseudobaeospora*-collecties. Dat resulteerde in nog eens 12 nieuwe soorten, soorten die allemaal hun eigen onverwachte eigenschappen hadden. Vooral de reacties in KOH veroorzaakten veel uitroepen van verbazing: appelgroen, rood, blauw!

Wat Kees ook ontdekte is dat *Pseudobaeospora*-sporen dikwandig worden nadat ze afgeschoten zijn. En net zoals voor *Amanita* legde hij ook hier het fundament voor een grondige manier van studie – meet alleen de sporen op de steeltop, of op de hoed of in een sporenfiguur, maak zowel een scalpje als een radiale coupe door de hoed om de structuur van de hoedhuid vast te stellen, laat de sporen lang in Melzer's reagens liggen om te zien of ze dextrinoid zijn, etc. Die grondige aanpak betekende wel dat het hem een week kostte om één collectie te bestuderen (dat was in de tijd dat hij alleen nog 's ochtends op het herbarium kwam).

Bedenk dat voordat Kees aan *Pseudobaeospora* begon te werken, er acht soorten wereldwijd bekend waren. Nu zijn dat er 30 (14 van Kees en co-auteurs, negen na Kees, en de oorspronkelijke twee Europese zijn synoniem verklaard).

Op een koude novemberechtend waren Eddie Weeda, Leo Jalink, John Lennie en ik het buitenduin ten zuiden van Zandvoort in gedoken, op zoek naar paddenstoelen in de vlierstruwelen. De volgende dag zat Kees aan zijn hoge tafel op het herbarium collecties door te kijken en merkte op dat we naar *Ps. argentea* moesten uitkijken omdat die in november gevonden was, in struwelen in de duinen. Ah, zei ik, is dit het? en ik viste uit een van mijn doosjes een klein onbekend en onbestemd grijs paddenstoeltje op. Kees viel bijna van zijn stoel – dit was de eerste keer dat hij deze soort vers zag, en de tweede (en tot nu toe laatste) vondst van deze soort.

Ook hier, in het verre Californië, leeft Kees voort – dankzij hem herken ik *Pseudobaeospora*'s en dankzij Kees kan ik anderen dit geslacht tonen. Er zijn nu drie nieuwe soorten van hier beschreven, met nog minstens vijf herkend en naamloos.

Iedere keer dat ik in mijn boekenkast kijk, word ik ook aan Kees herinnerd – er staan diverse dikke mycologische boeken die hij mij gegeven heeft. Ik hoop dat ik net zo vrijgevig ben, met tijd en enthousiasme, als Kees dat voor velen is geweest.

Jan Hengstmengel

Tijdens een koffiepauze in het Van Steenis gebouw, vele jaren geleden al, vertrouwde Kees me een keer toe dat hij na zijn studie eigenlijk het liefst ornitholoog had willen worden. De omstandigheid dat hij als zodanig geen werk kon vinden, maar wel assistent mycologie kon worden, heeft er in feite toe geleid dat hij professioneel mycoloog is geworden. Natuurlijk heb ik vele goede herinneringen aan hem (wie niet?). Ik zag in mijn persoonlijke archief dat ik, als 14-jarige scholier woonachtig in Emmen, al in januari 1967 met hem correspondeerde en in 1966 al met Maas Geesteranus. Omdat het vooral over houtzwammen ging, had ik eigenlijk bij Donk moeten zijn, maar omdat deze het te druk had (volgens Kees), nam Kees de honneurs waar. Typisch weer zo'n voorbeeld van sociale betrokkenheid van Kees.

Thom Kuiper

Op de werkkamer van Kees op het Rijksherbarium op de Schelpenkade in Leiden hing een briefje met het opschrift "Ik doe wat ik kan, zodoende blijft er heel wat liggen". Aan dat opschrift denk ik vaak terug als ik herinneringen aan Kees ophaal. Want Kees was er altijd voor andere mycologen, ook al bleef er daardoor vooral veel van zijn eigen werk liggen. Ik ben zeker een van die mensen geweest die Kees veel van zijn werk heeft afgehouden, doordat ik met grote regelmaat zijn kamer binnen kwam voor mycologische discussies.

Ik weet niet meer precies wanneer ik Kees voor het eerst ontmoette. Vermoedelijk was dat op een van mijn eerste excursies in de NMV. Intensiever werden de interacties toen ik als afstudeervak de hygrofane trechterzwammen bestudeerde. Dat afstudeervak deed ik weliswaar in Wijster en niet in Leiden, maar voor het aanvragen van en de studie van deze typecollecties was ik op het herbarium aangewezen. Daarbij kon ik op de hulp van Kees rekenen en al mijn verzoeken om materiaal te lenen werden gehonoreerd. Desondanks twijfelde ik daarna tussen de mogelijkheid om plantenecoloog te worden in de tropen of paddenstoelentaxonom in Leiden. Dankzij Kees' volharding werd het dat laatste, een keuze waarvan ik nooit spijt heb gehad. Na saaie trechterzwammen werden het vezelkoppen, een geslacht dat al evenmin bekend staat om zijn vrolijke kleuren. Ook hier heeft Kees een doorslaggevende rol gespeeld bij de keuze voor dat geslacht. In mijn archief vond ik een brief dat ik eigenlijk *Telamonia* wilde bewerken, liever dan *Inocybe*. Ik weet niet meer precies hoe de discussies zijn verlopen die tot de verandering en de keuze voor *Inocybe* hebben geleid.

Het was altijd een genoegen om met Kees het veld in te gaan. Ik herinner me een excursie naar Voorne in 1981. We reisden in zijn Renault 4, de enige auto die volgens Kees toen gemaakt werd voor mensen van twee meter. We zochten een plek op waar Kees in 1954 en in 1969 *Inocybe godeyi* had gevonden; en jawel, ook in 1981 was deze soort nog steeds daar. Een andere excursie die ik me nog goed herinner, was die in 1982 naar Mariënwaard bij Beesd. Daar vonden we een opvallende bleke wasplaatachtige paddenstoel met geelvlak-

kende lamellen. We hadden geen idee wat dat was; en terug in Leiden wilden we eerst weten wat voor geslacht dat was voordat we naar huis gingen. Het bleek te gaan om een nieuwe soort voor de wetenschap, door Chiel als *Entoloma moserianum* beschreven. Ook zijn er herinneringen aan een werkweek in Ommen, waar halverwege die werkweek Fenna kwam — voor Kees precies op tijd: die dag was het zijn beurt om te koken...

Voor bijzondere paddenstoelen was Kees altijd enthousiast; en dat enthousiasme wilde hij graag delen. Ik herinner me dat ik, toen ik al in Wijster werkte, laat op een avond gebeld werd door Kees — hij had een nieuwe soort *Squamanita* voor Nederland gevonden. Fenna had blijkbaar nog overwogen om Kees iets kalmerends te geven na zo'n opwindende ontdekking, een bijna nachtelijk telefoontje was uiteraard een beter middel. Wanneer je zo enthousiast kan zijn over paddenstoelen is het onvermijdelijk dat je altijd met meer thuiskomt dan je kunt determineren. Met name de minder aantrekkelijk ogende paddenstoelen waren als laatste aan de beurt, en vaak trok dan al weer een nieuwe excursie. Dat overgebleven materiaal werd overigens niet gewoon weggegooid in de groene container, maar in zijn tuin gedeponneerd, in de hoop dat die soorten ooit terug zouden komen (en dan misschien alsnog op naam gebracht konden worden). Daarmee legde Kees de basis voor een langjarig, maar helaas mislukt experiment — een systematische poging om paddenstoelen uit te zaaïen. Als die poging wel succes had gehad, zou de tuin van de Johan Wagenaarlaan 12 ongetwijfeld als mycologisch kroonjuweel beschermd moeten worden.

Mijn aanstelling in Leiden viel samen met een grote subsidie die Kees verkregen had voor het werk aan de Flora Agaricina Neerlandica. En met een groep jonge mycologen hebben we daar met veel enthousiasme aan gewerkt. Niet alleen met een standaard voor het maken van beschrijvingen en sleutels, een goede en consistente terminologie en een uitgewerkte bibliografie, maar ook met een theoretische onderbouwing voor de taxonomie in deze flora. Dat laatste viel niet overal in goede aarde: in Frankrijk klaagde men over de 'école synonymiste'. In andere landen werd die benadering van de 'Leidse school' gelukkig welwillender ontvangen en werd de onderliggende visie dat niet elke variant meteen als formeel nieuw taxon beschreven moest worden wel geaccepteerd als de basis voor een meer realistische taxonomie. In Nederland is die opvatting algemeen geaccepteerd — variabiliteit is in de biologie en dus ook in de mycologie nu eenmaal normaal.

Ter gelegenheid van zijn tachtigste verjaardag ontstond het plan een bundel van artikelen, die aan hem opgedragen waren, te laten verschijnen en op de Nieuwjaarsbijeenkomst aan te bieden. Een val maakte het hem helaas onmogelijk naar Wageningen te komen. Het aanbieden gebeurde daarom op een later tijdstip bij Kees en Fenna thuis, door Else, Chiel en mijzelf. Kees en Fenna waren van dit eerbetoon zeer onder de indruk. Het was, zoals altijd bij hun thuis, een zeer genoeiglijke bijeenkomst. Want bij alle nadruk op de mycologie is het wellicht toch zo dat Kees mycologen nog interessanter en aardiger vond dan de paddenstoelen...

Ik ben er trots op een leerling van Kees te zijn. En ik hoop dat wat ik van Kees geleerd heb (en met name de samenwerking met amateurs) ook zelf weer in de NMV toe te kunnen passen.

Eef Arnolds: Wasplaten, kippen en schapen

De belangstelling voor paddenstoelen was bij mij al gewekt in het begin van de jaren zestig als lid van de Utrechtse Katholieke Jeugdnatuurstudieclub 'NaBu' ('Naar Buiten') door de leider, Frater Aquino. Deze eerbiedwaardige oude frater trok er in zijn zwarte toog elke zater-

dag op een statige herenfiets op uit, met in zijn kielzog een clubje jongens die in meerdere of mindere mate belangstelling hadden voor natuur. Meisjes ontbraken; gemengde clubs werden in die periode in kerkelijke kring immers nog als zondig beschouwd. In de herfst gingen we steevast de bossen in om paddenstoelen te bekijken, die de bijzondere belangstelling van de frater hadden. Met behulp van het paddenstoelenboekje van Cool & Van der Lek wist hij feilloos alle vondsten van een naam te voorzien.

Ik ontdekte al spoedig dat het allemaal niet zo eenvoudig lag in het wereldje van de paddenstoelen en meldde me ergens midden jaren zestig aan als lid van de Nederlandse Mycologische Vereniging. Ik herinner me nog goed dat ik voor de eerste keer een ledenvergadering bezocht, in een donker zaaltje in het Botanisch Laboratorium aan de Lange Nieuwstraat in Utrecht. Eerlijk gezegd voelde ik me als jongeling niet helemaal thuis in dit tamelijk ingedutte gezelschap met een overmaat aan grijze en kale hoofden. Maar één persoon maakte op mij grote indruk; niet zozeer door zijn lengte als wel door zijn enthousiasme, persoonlijke belangstelling en humor: Kees Bas. Aan zijn persoonlijkheid is het te danken dat ik later als Utrechtse student besloot om een taxonomisch mycologisch onderwerp te bewerken aan het Rijksherbarium in Leiden, destijds nog een tamelijk uitzonderlijke stap waarvoor toestemming van de faculteit vereist was. Ik was toen al verliefd op wasplaten en Kees vond het best dat ik deze groep voor Nederland ging bewerken. Hij was een inspirerende coach die altijd vol belangstelling was voor mijn vorderingen en die een goed evenwicht wist te bewaren tussen mentorschap en eigen initiatief. Bij de studie van wasplaten maakte ik dankbaar gebruik van de nauwkeurige methodiek van bestuderen en beschrijven van collecties die Kees in zijn dissertatie had vastgelegd. Tijdens mijn kortstondige verblijf in Leiden ontwikkelde zich ook een vriendschappelijke band met Kees en Fenna die altijd is blijven bestaan. Fenna was de stille kracht op de achtergrond die het voor Kees mogelijk maakte om zijn passie voor paddenstoelen vorm te geven en uit te dragen.

Na mijn doctoraal scheidden onze professionele wegen doordat ik een promotiebaan kreeg aan het Biologisch Station te Wijster en mijn werk zich meer in ecologische richting ontwikkelde. Daarbij was het door Kees gelegde taxonomische fundament van blijvende en onschatbare waarde. De vriendschap bleef bestaan en tijdens vakanties hebben Kees en Fenna menig maal in mijn boerderijtje in Holthe op de schapen en kippen gepast.

Ook in het buitenland was Kees een groot man, figuurlijk en letterlijk. Je merkte op internationale congressen altijd dat de 'Leidse school in de mycologie' hoog in aanzien stond. We deelden onder andere een hotelkamer tijdens het Internationale Mycologische Congres in Tokio 1983. Vele malen werd Kees op straat staande gehouden door Japanse meisjes en jongens met het verzoek om met deze blanke reus samen op de foto te mogen. Vooral de verschillen in schoenmaat waren indrukwekkend. Kees verloor nooit zijn geduld en liet het allemaal met een kwinkslag over zich heen komen. Dat typeert Kees: een man die de taxonomie van hogere paddenstoelen in Nederland groot heeft gemaakt, maar die altijd bescheiden is gebleven en toegankelijk voor jong en oud, professional en amateur. Wellicht hield hij nog meer van mensen dan van paddenstoelen.

Chiel Noordeloos: Taaligen en Satijnzwammen

Mijn eerste contact met Kees Bas was in 1967. Zoals elk jaar organiseerden de mycologen van het Rijksherbarium een paddenstoelenexcursie naar Vogelenzang. Ik herinner me goed hoe Kees indruk maakte met zijn enthousiasme en kennis van paddenstoelen. Toen ik boven-

dien kort daarna lid werd van de NMV via Piet Jansen, met wiens dochter Annelies ik samen in Leiden studeerde, was de liefde voor de mycologie ook bij mij gewekt. Na mijn kandidaats examen ging ik dan ook samen met Annelies werken aan de Taailingen (*Marasmius*) van Nederland onder leiding van Kees. Kees wist je aan zich te binden, niet alleen door zijn grote kennis en enthousiasme, maar ook door zijn oprechte belangstelling voor je als persoon. Ik herinner me ook goed dat we regelmatig werden uitgenodigd om thuis bij Kees te komen eten, waar Fenna dan voor een voedzaam maal zorgde (want die studenten zorgen niet goed voor zichzelf). Fenna moederde graag een beetje over de studenten van Kees. Zo ontstond met beiden een goede band die tientallen jaren zou blijven bestaan. Na mijn afstuderen vroeg Kees of ik geen zin had om bij hem te gaan promoveren. Samen bogen we ons over de mogelijkheden die voor de hand lagen: *Inocybe* misschien, of *Telamonia*? Uiteindelijk koos ik voor de Satijnzwammen, een groep die bekend stond als lastig, en waar Kees ook al een oogje op had. Deze gelukkige keuze leidde niet alleen tot een promotie in 1975, maar maakte me tot een satijnzwamaddict met internationale reputatie voor de rest van mijn loopbaan. In die zeventiger en tachtiger jaren was het druk rond Kees op het Rijksherbarium. Een hele ploeg studenten en promovendi vormde een mooi team, dat, geïnspireerd door Kees, internationaal aan de weg zou gaan timmeren. Vooral de publicaties van Eef Arnolds, Thom Kuyper, Else Vellinga en mezelf baarden opzien, zodanig, dat men met waardering over de Leidse School in de mycologie ging spreken. Echter, niet altijd in positieve zin: vooral de Franse mycologen beklagden zich er over dat de Leidse School teveel uit zg. “lumpers” bestond, die in hun ogen vaak onterecht soorten samenvoegden. Hierbij werd echter vaak de argumentatie voor dat lumpen genegeerd.

Kees ging de toekomst van de mycologie aan het instituut zeer ter harte. Door bezuinigingen en reorganisatie werden de oorspronkelijk 4 posities voor de mycologie gereduceerd tot slechts een. Omdat Kees de bui zag hangen dat ook zijn plek zou verdwijnen als hij met pensioen ging, besloot hij eerder met vut te gaan op voorwaarde dat zijn positie zou worden herbezet. Ik had de eer zijn opvolger te mogen zijn, waarvoor ik hem altijd dankbaar zal blijven.

IN MEMORIAM

HANS (JOHANNA) VAN DEN BERG-VANHOUTEN

Hans van den Berg is op 14 maart jl, in haar 100e levensjaar vredig ingeslapen. Ze heeft een lang en rijk leven gehad. Tot aan het eind toe, hoewel ze niet meer zo mobiel was, heeft ze genoten. Ze had voor iedereen een welgemeende belangstelling. Een gemakkelijk leven heeft ze niet gehad. Al vroeg, in 1967, is haar man overleden. Hierdoor stond zij er alleen voor en had de zorg over haar drie opgroeiende kinderen. Ze was weer gedwongen aan het werk te gaan. Ondanks deze zorg bleef ze opgewekt en positief.

Hiernaast heeft ze zich altijd ingezet voor de natuur en het uitdragen van haar kennis in het bijzonder van de paddenstoelen. De belangstelling voor de natuur werd bij haar gewekt door het fotograferen van haar man. Hij maakte de foto's en Hans zocht de naam er bij. Dit moet in

